

LÆREPLAN VISUELLE KUNSTFAG

Læreplaner for Stavanger kulturskole – innledning

Om Stavanger kulturskole

Stavanger kulturskole er en offentlig skole som skal gi undervisningstilbud fortrinnsvis til aldersgruppen 0 -19 år bosatt i Stavanger kommune. Som elev ved Stavanger kulturskole skal den enkelte få et tilbud som preges av:

Glede – Opplevelse – Fellesskap

I kulturskolen skal elevenes læring gi mestringsglede og trivsel. Læringsarbeidet skal utvikle elevenes ferdigheter og allmenndannelse. Skolen har tydelige og trygge lærere med fokus på pedagogisk utviklingsarbeid og kvalitet. Stavanger kulturskole preges av velvilje, tillit og gjensidig respekt.

Pedagogisk plattform

Kulturskolen vil gjennom sin virksomhet først gi elevene mulighet til å oppdage de kunstneriske uttrykksmidlene. Deretter vil vi gi dem muligheten til å mestre disse virkemidlene godt nok til å ta dem i bruk. Sist, men ikke minst, vil kulturskolen gjøre det mulig for sine elever å bruke tilegnede ferdigheter til egen skapende virksomhet. Gjennom sin virksomhet legger kulturskolen til rette for at elevene skal kunne få opplevelser og innsikt som kan gi varig kunnskap. Skolen legger til rette for at den enkelte elev, gjennom sitt arbeid med kulturelle aktiviteter, skal få en positiv personlig utvikling gjennom individuelle og kollektive aktiviteter. Den enkelte elevs forutsetninger og behov vil bli forsøkt avdekket i målsettings-samtaler mellom lærer og elev

Om læreplanen

Læreplanen beskriver innhold og mål for undervisningen ved Stavanger kulturskole. Stavanger kulturskole er til for våre elever og det er elevens vekst og utvikling som er ledetråden i opplæringen. Læreplanene må ses i sammenheng med rammeplan for kulturskoler, service erklæring, elevreglement og kvalitetsplan for Stavanger kulturskole. Læreplanen setter mål for de ulike stadiene i et undervisningsforløp, men hvor lenge den enkelte elev bruker på de ulike stadiene er ikke tidsbestemt. Stavanger kulturskole erkjenner at utvikling innenfor kunstfagene er individuelt og utvikling vil være høyst ulikt fra elev til elev. Skolen har ingen eksamen eller prøver som avgjør om elever får fortsette på kulturskolen, men skolen forventer at den enkelte elev følger opp undervisningen og er forberedt til timene.

Målsettings-samtaler

Kulturskolens læreplaner skal være et utgangspunkt for de årlige målsettingssamtalene mellom lærer og elev. Disse samtalene gjennomføres i undervisningstiden og elev og lærer skal sammen komme fram til hva som skal være målene for skoleåret ut fra det nivået den enkelte elev befinner seg på. Målsettings-samtalene danner grunnlag for den enkelte elevs årsplan som legges på elevkortet og sendes foresatte på e-post. I fag hvor undervisningen er organisert i grupper gjennomføres samtalen med hele gruppen og det lages en årsplan for gruppen.

Underveisvurdering (vurdering for læring)

Elevene vil få tilbakemeldinger underveis i prosessen som skal støtte oppunder videre læring. Målet med underveisvurderingen er å en tilbakemelding på utvikling og hvordan den enkelte elev kan utvikle seg videre.

Evaluering (vurdering av læring)

I slutten av hvert skoleår vil den enkelte lærer lage en skriftlig tilbakemelding for hver elev/gruppe. Evalueringen vil ta utgangspunkt i målsettings-samtalen og hvor den enkelte elev befinner seg i opplæringsforløpet. Tilbakemeldingen legges på elevkortet og kopi sendes foresatte.

Læreplan visuell kunst

Det visuelle kunstfeltet i kulturskolen er vidt og dekker mange ulike uttryksmåter og spesialiserte fagfelt. I Stavanger kulturskole tilbyr vi pr i dag billedkunst, animasjon, foto og bildebehandling og tegning fordypning.

Møte med kunstneriske virkemidler som materialer, redskaper, teknikker og en inspirerende undervisning vil gi elevene muligheter til å utvikle sine evner. Elevenes fantasi og kreativitet blir stimulert. Sammen med skjerpet blikk og utprøvende hånd bidrar dette til å forme den enkeltes identitet.

Barn og unge må bli utfordret både emosjonelt og analytisk gjennom undervisning i og opplevelser med visuell kunst. Da vil opplæring i teknikker og materialbruk gi mening og bidra til at elevene får verktøy til å skape og gi innhold til det de arbeider med.

Organisering

- Gruppestørrelse og lærertetthet vil avhenge av elevenes alder og utviklingsnivå, type aktivitet og utfordringer knyttet til utstyr/materialer. I kjerneprogrammet har vi i dag maks.10 elever i hver gruppe. De deles inn etter alder og hvor lenge de har gått hos oss.
- Elevene har i hovedsak 1,5 timer undervisning ukentlig i 36 uker. Ukentlig undervisning er viktig av hensyn til kontinuitet.
- I visse tilfeller kan intensive helgekurs være den best egnede arbeidsformen. Hver enkelt lærer har et antall undervisningstimer på «flyt» som kan brukes til dette. Disse timene kan også brukes til å besøke utstillinger eller til «atelierdag» (besøke en kunstner i sitt arbeidsværelse/verksted. I noen tilfeller kan også den ukentlige økten erstattes av en workshop som legges til for eksempel en lørdag. Det er opp til læreren å vurdere hva som er mest hensiktsmessig fra år til år og elever/foresatte informeres i god tid om hvilke planer som foreligger.
- Noen ganger vil den faste timeplan utgå og erstattes av prosjektuke. Hensikten da er at eleven skal få møte andre elever som også går på et fag innen visuell kunst og samarbeide om et eller flere emner. Det gir mulighet for lengre økter og styrker sosial tilhørighet.

Tverrfaglig – samarbeid med andre fag/aktører

Opplæringen i visuell kunst bør knyttes sammen med andre kunstuttrykk i kulturskolen og lærerne oppfordres til tverrfaglig samarbeid. Dette vil kunne stimulere elevens tilhørighet i kulturskolen og knytte læringen i faget til et bredt spekter av bruksområder. Et samarbeid med for eksempel teater om scenografi eller med musikk om animasjonsprosjekter vil være god tverrfaglighet.

Det har vært mange ulike samarbeidspartnere gjennom årene: Mai-jazz, Kunstgalleriet på Madlaveien, barnemuseet, barnas internasjonale dag, Stavanger kunstforening, Rogaland kunstsenter m.m.

Klær/utstyr

Stavanger kulturskole har svært gode lokaler for undervisning innen visuell kunst. To store undervisningsrom for billedkunst, stort lager med grafikkpresse og keramikkovn. I tillegg et eget fotostudio, et verksted og grupperom. Teknisk utstyr er av meget høy kvalitet.

Elevene må selv sørge for å ha med egnede klær i undervisningen. Klær som tåler å bli flekkete og bli sølt på. Skolen har verneutstyr som hansker og vernebriller når det er påkrevd.

Målgruppe/alder/ inndeling

Elevene kan begynne på billedkunst i tredje klasse. For animasjon og foto er aldersgrense satt til 5.klasse mens fordypning tegning er for elever i 9. klasse og oppover. Disse aldersgrensene vil kunne variere etter hvilke tilbud vi til enhver tid kan tilby.

De enkelte elevgrupper inndeles i utgangspunkt etter alder og det tilstrebes aldershomogene grupper med en maks spredning på 3 år. Dette gjør det lettere for læreren å tilpasse opplæringen og å planlegge et undervisningsforløp over flere år.

Det er samtidig fordeler med aldersblanding som kan utnyttes. De yngste elevene blir inspirert av de eldre og de eldre elevene har faglig utbytte av å instruere/hjelpe de yngre.

I visse tilfeller kan det være aktuelt å dele inn elevene etter kunnskapsnivå eller emne.

Overordnede mål for visuell kunst

Gjennom arbeidet med visuell kunst skal elevene:

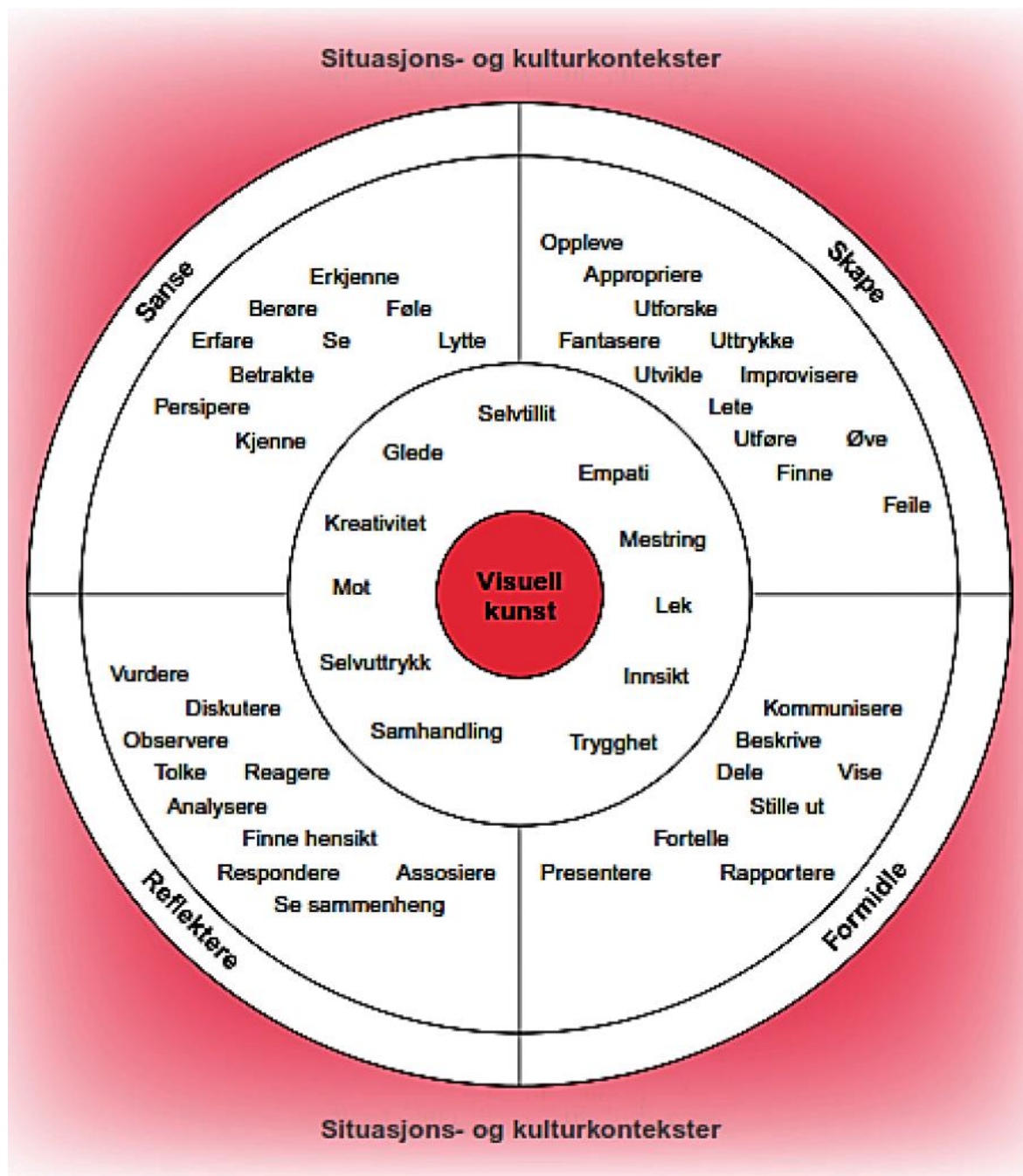
- Utvikle sin uttrykksevne, formsans, og sine kunstneriske ferdigheter
- Utvikle sin iboende skaperglede og oppleve mestring
- Utvikle sitt perspektiv og sin kulturforståelse gjennom utforskning av fortid, nåtid og framtid.
- Utvikle evnen til kommunikasjon, analyse og refleksjon i et lærings- og arbeidsfellesskap.
- Få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for høyere utdanning i visuell kunst
- Bli ressurspersoner som bidrar til et levende lokalmiljø

Faghjul

Faghjulet viser visuell kunst som uttrykksform. Den ytterste sirkelen viser fire overordna handlinger i faget: skape, formidle, reflektere og sanse

Den nest ytterste sirkelen viser en «verktøykasse» som rommer aktiviteter læreren anvender for å gjøre visuell kunst tilgjengelig for elevene. De er i praksis innvevd i hverandre. Ved å dreie det ytterste hjulet kan en få fram mindre opplagte kombinasjoner av handlinger og aktiviteter.

Den nest innerste sirkelen viser verdier og almindennende egenskaper en kan utvikle gjennom opplæring i visuelle kunstoffag.

Inspirasjon til faghjulet er hentet fra skrivesenteret.no/ressurser/skrivehjulet

Læringsmål og utviklingsfaser

Om kjerneprogrammet

Hovedvirksomheten for visuell kunst ligger i kjerneprogrammet. Innholdet her skal bidra til å utvikle håndverksmessig og kunstnerisk kvalitet, kreativitet, selvstendighet og kritisk tenkning.

Instruksjon og veiledning foregår i grupper og individuelt. Det legges vekt på å imøtekomme elevenes behov for bredde og fordypning.

Følgende læringsmål er satt for undervisning i kjerneprogrammet:

Eleven

- mestrer fagspesifikke basisferdigheter i ulike teknikker, former, materialer og uttrykk
- har tilegnet seg et bredt spekter av materialkunnskap
- har deltatt i skapende prosesser fra ide til produkt
- har utviklet kritisk sans, grundighet og tålmodighet
- har tilegnet seg et nødvendig begreps- og analyseredskap for å analysere, tolke og samtale om visuelle uttrykk
- reflekterer over egen læring, intensjon og utvikling
- deler erfaringer med medelever
- gjør avtalte forberedelser til undervisningsøkter
- har sett kunstutstillinger og kan samtale om disse
- har arbeidet med kunsthistorie, lokalhistorie og/eller tatt lokalt utgangspunkt i praktisk arbeid
- har deltatt på arenaer for kunstnerisk samarbeid på tvers av fag der flere av kulturskolens kunstuttrykk er integrert

Kjerneprogrammets ulike faser (billedkunst):

Fase 1 skal gi grunnleggende tegneferdigheter fordi det er grunnfundamentet for all videre utvikling innen tegning, maling og 3D modellering. Eleven skal lære om "lys og skygge" og dybde i tegning. Ved praktiske øvelser der enn lar eleven utforske stilleben, og tegne ting, kan de se hvor skygger oppstår ved bruk av lys, og eleven får oppdage de muligheter som ligger i å forme med gråtoneskalaen. Motivasjonen ligger i å mestre oppgavene og konkret se en utvikling hos seg selv.

Fase 2 vil gi eleven øvelse i å bruke egnede materialer innen tegning, maling, og modellering, der det er viktig å gi eleven en grunnleggende forståelse. Eleven skal få kjennskap til egnede papirtyper til forskjellige medier, pensler og maling og rengjøring av disse. Legge til rette for prosjekter der eleven får praktisk læring ved øvelse der enn bruker kvalitetsmaterialer. Motivasjonen som vil ligge til grunn er mestring og gleden ved å se egen utvikling innen disiplinene.

Fase 3 skal gi eleven god romforståelse, mer avansert perspektivlære og mer utdypende fargelære der eleven øver seg i å blande egne farger ut fra de tre primærfargene. Å komme innom ulike sjangere som tegneserietegning, illustrasjon av tekster og øve seg på å uttrykke følelser gjennom 2d- og 3D vil være et mål i fase 3. Kunstteori flettes inn i undervisningen og inn i prosjekter der det blir en naturlig del av læringen. For eksempel kan en vise elevene video fra You Tube av hva som foregår innen LandArt i kunstverden, når elevene skal i gang med LandArt, osv. Det vil være relevant og inspirerende å knytte stipelepoker innen kunsten til de prosjektene elevene utforsker og se video av teknikker kan stimulere og være lærerikt.

Fase 4 skal gi eleven forståelse for anatomi, mer om 2D og 3D, forskjellige tegnemedier, kull, pastell, tusj og også ulike grafikkteknikker. Grafikk læres best gjennom praktiske øvelser innen de grafiske teknikker som skolen kan tilby. Spesielt egnet er lino-trykk da skolen har en trykkpresse. Moderne tegneteknikker der en bruker datamaskin/tegneprogrammer/foto vil også være motiverende og viktig, spesielt for de elevene som ønsker å satse videre innen den raske utviklingen innen virtuell teknologi. I fase 4. vil en kunne forvente noe egeninnsats av eleven. Det kan innebære forberedelse til undervisningen ved f eks se videoklipp eller lese litt om en bestemt stilepoke på nettet hjemme. Da vil gruppetimen kunne brukes til oppfølgingsdiskusjon og til praktisk øvelse. For å gi elevene noe tilsvarende "konsertopplevelse" innen billedkunsten, vil det å ta elevene med på studiebesøk til f eks Grafisk verksted, Stavanger være motiverende.

Om fordypningsprogrammet

Hovedinnholdet her er fordypning innen selvvalgte uttrykk. Å oppnå en bevisst holdning til form og innhold samt form og funksjon og å finne fram til et personlig uttrykk er viktige mål for fordypningsprogrammet.

Stavanger kulturskole har pr i dag et fordypningsprogram innen visuell kunst. Det er i tegning og elevene her møter tre timer annenhver uke.

Tilbudet går mer i dybden på tegning, med fokus på fordypning og praktisk tegning gjennom konsentrasjon, ro og observasjon.

Det kreves at elevene ønsker å utvikle evnen til tålmodighet og øving.

Dette er for alle som liker å tegne fra 9.klasse og oppover, til og med videregående skole.

Elever som har gått på billedkunst i minimum ett år, kan også søke om plass.

Det er mest et praktisk opplegg, men noe teori flettes inn underveis.

Undervisningstilbudet kan tas separat eller sammen med andre tilbud ved avdelingen for visuelle kunstfag.

Følgende læringsmål er satt for fordypningsprogrammet:

Eleven

- skaper og utfører på høyt nivå
- lærer gjennom lek, utforskning, eksperimentering og refleksjon
- er på vei mot et personlig uttrykk og arbeider selvstendig
- har videreutviklet praktiske og teoretiske ferdigheter som kan kvalifisere til høyere utdanning
- har utviklet et godt fagspråk
- tar aktivt del i refleksjon rundt prosesser og produkter
- tar i bruk modeller, kunstverk og kunstnerskap for faglig inspirasjon
- har kunnskap om visuell kunst som et historisk og kulturelt uttrykk

Felles mål for undervisningen i alle program og faser

Alle mennesker er født med en grunnleggende evne og vilje til å uttrykke seg visuelt. Det er et viktig mål for kulturskolen å holde ved like denne iboende skapergleden.

Kulturskolens ulike program skal se til at elevene får erfaringer med et bredt og fordypende fag som avspeiler visuell kunst som kunstnerisk uttrykksform, kommunikasjon, kulturarv, selvuttrykk og håndverk/ferdighet. Gjennom å dele og samarbeide ønsker vi at barn og unge skal få tilgang til det viktige dannelsesprosjektet som opplæring i visuell kunst kan være.

Med mål om å skape, favne og inkludere vil dette også åpne rommet for ytringsfrihet.

Kilde: Rammeplan for kulturskolen (Mangfold og fordypning)